

ערנות מונעת אסון

בצו להגברת העיצומים בענף הבנייה, אשר נכנס לתוקפו בינואר 2018, מפורטים נושאים, כגון אישורים תקפים לעבודה בגובה, ניהול פנקס עגורן, בדיקת תשתיות מקדימה טרם ביצוע חפירה, בדיקת אבזרי הרמה על ידי בודק מוסמך, ניהול פנקס הדרכה וכו', שבמידה שיתגלו בהם ליקויים, יוטלו בגינם עיצומים על הקבלנים, מנהלי העבודה ונושאי משרה נוספים אשר יימצאו אחראים לכך. ביקור שערך מדריך בנייה של המוסד באתר בנייה מנע אבדות בנפש ותרם להטמעת כללי בטיחות נאותים באתר

מאת מוטי סולטני

מדריך בנייה ותעשייה במחוז מרכז ו-ם, המוסד לבטיחות ולגיהות

כשורה בעבודתם. העובדים שהיו חגורים ברתמה ציינו את העובד שעבד ללא רתמה. שאלנו אותם מי מהם מוסמך לעבודה בגובה על במת הרמה. שלושתם השיבו כי הם מוסמכים לכך, ואז ביקשתי לדעת מה נדרש לצורך עבודה על במת הרמה. התשובות נשלפו במהירות:

1. אישור עבודה בגובה בתוקף לעבודה על במת הרמה.

ביקשתי ממנהל העבודה שיבדוק את תקינות העבודה על הבמה ואת תסקיר הבדיקה ותעודות העובדים. ניכר היה שהעבודה לא התנהלה על פי תקנות הבטיחות בעבודה בגובה. מנהל העבודה יצא איתי אל חזית הבניין והוריד את העובדים מהבמה לצורך הבדיקה. העובדים נשאלו מה לדעתם לא היה

ענף הבנייה בישראל הוא המוביל במספר ההרוגים ביחס למספר המועסקים. ענף זה נחשב בין המסוכנים במשק הישראלי. בתאריך 21.12.2017 נקבע מותו של העובד ה-35, מתחילת 2017, לאחר שנפל אל בור בעומק 5 מטרים בקיסריה. עדכון נתונים מתפרסמים בערוצי המדיה השונים.

מדריכי הבנייה של המוסד לבטיחות ולגיהות, אשר תפקידם הוא לקדם את הבטיחות והבריאות התעסוקתית בענף הבנייה, עוסקים ללא לאות - רחוק מעין המצלמה - בפעולות הסברה ומניעה באתרי בנייה, ולא חוסכים זמן ומשאבים כדי לוודא שאסונות נוספים לא יתרחשו. מרכיב המניעה בעבודתנו הוא אניגמטי. אחרי הכול, מי יכול לנבא שדווקא אלמלא פעולת הסברה זו או אחרת אכן היה מתרחש אסון? מתיאור הביקור השגרתי שערכתי באתר הבנייה, עולה באופן ברור כי יש להקפיד על קלה כחמורה, כיוון שאסונות אינם קורים, הם נגרמים. ובענף הבנייה במיוחד די באי-תקינות קטנה כדי לגרום לתאונה, או אם לנקוט גישה חיובית - די בהקפדה על פרט אחד קטן כדי למנוע אסון גדול. באחד הימים, נכנסתי במסגרת תפקידי לאתר בנייה, שבו מועסקים יותר מ-50 עובדים, ביניהם עובדי גובה רבים. בכניסה לאתר ראיתי במת הרמה ועליה שלושה עובדים ללא קסדות, שעלו על גג הבניין כששניים מהם חגורים ברתמה ואחד לא.

מדריכי הבנייה של המוסד יוצאים לאתרים הפזורים בארץ על פי מחוזות ופגשים עם מנהל העבודה, מנהל הפרויקט וקבלני הבנייה. במסגרת הביקורים באתרים, המדריכים מוודאים את הדברים הבאים:

- בעלי תפקידים
 - שילוט וגידור
 - בדיקת מסמכים מתחייבים בחוק
 - מסירת מידע והדרכת עובדים
 - בדיקות של תוכנית ארגון האתר
 - עזרה ראשונה
 - ציוד כיוגן אישי
 - בדיקות למשטחי עבודה
- וכמו כן: חפירות, פיוגומים, טפסות, עבודה בגובה, כלי עבודה, חשמל, עגורנים ומתקני הרמה, גיהות ובדיקות נוספות בהתאם לאתר.
- סקרי מפגעים וסיכונים
 - בקרה (בביקורים חוזרים) על סילוק המפגעים ותמונת מצב עדכנית
 - פעילות להגברת המודעות לבטיחות, ברמות הניהול ובקרב העובדים, כולל חלוקת עלונו קיר בשפות עברית וערבית, וחומר עזר למנהל העבודה
 - סקירת מקורות מידע דיגיטליים בתחום הבטיחות והסבר על אפליקציה של המוסד לבטיחות ולגיהות
- בסיום הביקור אנו שולחים מייל עם ממצאי הביקור למנהל העבודה, לצורך שיפור מצב הבטיחות באתרו, כולל דרכי התקשרות להזמנת ניידת הדרכה.

עמדו שלושתם היו פתוחים!
מנהל העבודה הבין מיד כי המרחק מכאן לתאונת עבודה קטלנית היה אפסי, וכי מחובתו לוודא תמיד כי תחת אחריותו לא יהיה זלזול בבטיחות.

לאחר הבדיקה ערכנו סיור באתר הבנייה, לצורך בניית תמונת מצב. למנהל העבודה הובהר כי יש לשפר את המצב הקיים, ויחד תכננו את המהלכים לשיפור על פי סדר עדיפויות ודרגות חומרה.

לעולם לא נדע אם אכן סייענו בהורדת הסטטיסטיקה של ההרוגים, ובכמה, אך ההרגשה היא שמדריכי הבנייה בשטח ללא ספק מסייעים ומונעים תאונות עבודה.

כל פועל בניין הוא עולם ומלואו. אתר בנייה הוא שטח מסובך ומסוכן.

גזירת שלושת הברגים וההתנתקות משאר הברגים יכולות היו להסתיים בפציעה קשה של עובדים או במוות. באותו הערב קיבלתי ממנהל העבודה מייל ששלח לכלל קבלני המשנה באתר הבנייה, לגבי דרישות הבטיחות באתר, אשר נכנסו לתוקף מיד בבוקר שלמחרת. ■

מבט על - חסרים שלושה ברגים

מבט מהצד - ברגים פתוחים

שהעבודה על במה זו מותרת לשני עובדים בלבד, אך על הבמה עלו שלושה עובדים. המשכנו בבדיקת תקינות הבמה, וכאן ציפתה לכולנו הפתעה גדולה יותר. לתדהמת העובדים, בבדיקה נתגלו שלושה ברגים שנגזרו והתנתקו, ושאר הברגים שהחזיקו את סל ההרמה שעליו

2. ציוד לעבודה בגובה, שכולל קסדה, רתמה, חבל עבודה ונעלי עבודה.
3. תסקיר בודק מוסמך לבמת הרמה.
4. בדיקת תקינות לפני תחילת העבודה.
בדקנו כל נושא שהועלה, לחוד, כדי לברר אם נעברה עברת בטיחות כלשהי. הבדיקה העלתה כי בתסקיר צוין במפורש

